

TỔ CHỨC THI HÀNH PHÁP LUẬT VỀ BẢO VỆ DỮ LIỆU CÁ NHÂN TRÊN MÔI TRƯỜNG SỐ

BUI THỊ HƯỜNG*

Thời gian gần đây, tình hình an toàn thông tin tại Việt Nam diễn biến phức tạp; hoạt động rao bán dữ liệu trên không gian mạng diễn ra mạnh mẽ. Điều này phản ánh một thực trạng mang tính hệ thống, đòi hỏi phải có những giải pháp đồng bộ để nâng cao hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật. Bài viết, tập trung nghiên cứu các nội dung về tổ chức thi hành pháp luật về bảo vệ dữ liệu cá nhân, từ đó, chỉ ra hạn chế trong việc bảo đảm quyền riêng tư về dữ liệu cá nhân trên môi trường số; đồng thời, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức thi hành các quy định pháp luật trong thực tế.

Từ khóa: Quyền riêng tư; dữ liệu cá nhân; môi trường số; tổ chức thi hành.

In recent years, Viet Nam's information security landscape has grown increasingly complex, while data sales in cyberspace have intensified. This reflects a systemic situation that requires coordinated solutions to improve the effectiveness of law implementation. This article examines how personal data protection laws are implemented, identifies several limitations in protecting personal data privacy in the digital environment, and proposes solutions to improve the effectiveness of implementing legal provisions in practice.

Keywords: Privacy; personal data; digital environment; implementation.

NGÀY NHẬN: 25/7/2026 NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 26/9/2026 NGÀY DUYỆT ĐĂNG: 06/10/2026

Email: Huongbui1984@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.370.2026.1657>

1. Đặt vấn đề

Ngày 30/4/2025, Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 66-NQ/TW, trong đó nhấn mạnh yêu cầu “Nâng cao hiệu quả thi hành pháp luật, tập trung xây dựng văn hóa tuân thủ pháp luật, bảo đảm thượng tôn Hiến pháp và pháp luật; gắn kết chặt chẽ giữa xây dựng và thi hành pháp luật” (Bộ Chính trị, 2025). Trên cơ sở đó, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 140/NQ-CP ngày 17/5/2025, xác định 49 nhiệm vụ với lộ trình rõ ràng đối với công tác thi hành pháp

luật (Chính phủ, 2025a), qua đó, đã thể hiện tinh thần cốt lõi của Nghị quyết số 66-NQ/TW là chuyển đổi tư duy từ “quản lý, kiểm soát và xử lý vấn đề phát sinh” sang “kiến tạo phát triển”.

Hệ thống pháp luật về bảo vệ quyền riêng tư về dữ liệu cá nhân tại Việt Nam đã được xây dựng tương đối đồng bộ, từ Hiến pháp năm 2013 (sửa đổi, bổ sung năm 2025) đến các luật chuyên ngành và văn bản

* ThS, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

hướng dẫn, như: *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân* năm 2025 đã xác lập rõ các quyền dữ liệu cơ bản của công dân, bao gồm 11 quyền của chủ thể dữ liệu (Điều 9 - Điều 14); *Luật An ninh mạng* năm 2025, đã ghi nhận “an ninh dữ liệu” là một khái niệm pháp lý độc lập và quy định nguyên tắc kết hợp chặt chẽ giữa bảo vệ an ninh mạng với phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quyền con người, quyền công dân, bảo vệ dữ liệu cá nhân; ngoài ra, *Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng* năm 2023, *Luật Thương mại điện tử* năm 2025, *Luật Công nghệ thông tin* năm 2026. Nghị định số 356/2025/NĐ-CP ngày 31/12/2025 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân*, trong đó điều chỉnh danh mục dữ liệu cá nhân cơ bản và danh mục dữ liệu cá nhân nhạy cảm, với mức độ tác động khác nhau.

2. Thực trạng tổ chức thi hành pháp luật về bảo vệ dữ liệu cá nhân

2.1. Một số kết quả đạt được

Thứ nhất, trong ban hành pháp luật. Theo thống kê, tổng số 69 văn bản quy phạm pháp luật liên quan trực tiếp đến bảo vệ dữ liệu cá nhân đã được ban hành, bao gồm: *Hiến pháp*, 4 bộ luật, 39 luật, 1 pháp lệnh, 19 nghị định, 4 thông tư/thông tư liên tịch và 1 quyết định của bộ trưởng (Cao Nguyên Hùng, 2026). Điều này cho thấy, hệ thống pháp luật bảo đảm quyền riêng tư về dữ liệu cá nhân đã được hình thành tương đối đồng bộ, từ hiến định đến các văn bản chuyên ngành.

Việc ban hành *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân* năm 2025 đánh dấu sự chuyển dịch từ tư duy bảo vệ thông tin đơn thuần sang xây dựng cơ chế bảo vệ quyền riêng tư dựa trên nền tảng quyền con người. Các quyền của chủ thể dữ liệu đã được ghi nhận một cách toàn diện. Đặc biệt, quyền xóa dữ liệu (quyền “lãng quên”) - một quyền năng rất quan trọng, lần đầu tiên được ghi nhận

trong văn bản luật. Các chế tài xử phạt vi phạm đã được nâng cao đáng kể. Đối với hành vi mua, bán dữ liệu cá nhân, mức phạt tiền tối đa là 10 lần khoản thu có được từ hành vi vi phạm; đặc biệt, quy định 7 hành vi bị nghiêm cấm liên quan đến dữ liệu cá nhân (Điều 7).

Thứ hai, về triển khai thi hành pháp luật: Nhà nước giữ vai trò trung tâm trong việc tôn trọng, bảo vệ và bảo đảm thực hiện quyền con người, trong đó có quyền dữ liệu của cá nhân. Thông qua việc xây dựng, hoàn thiện thể chế pháp luật, tổ chức thi hành, thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm và phối hợp liên ngành, Nhà nước huy động sự tham gia của nhiều chủ thể nhằm hình thành cơ chế quản trị thống nhất, góp phần bảo vệ hiệu quả dữ liệu cá nhân trước những thách thức ngày càng gia tăng trong không gian mạng.

Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 2623/QĐ-TTg ngày 29/11/2025 triển khai thi hành *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân* năm 2025 yêu cầu các bộ, ngành đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật nhằm nâng cao nhận thức của người dân, cơ quan, tổ chức về quyền và nghĩa vụ liên quan. Các văn bản hướng dẫn thi hành, như: Nghị định số 356/2025/NĐ-CP ngày 31/12/2025 hướng dẫn một số điều *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân* (Chính phủ, 2025b); Nghị định số 248/2026/NĐ-CP ngày 30/6/2026 quy định một số điều của *Luật Thương mại điện tử*...

Các cơ quan bộ, ngành, tỉnh, thành phố đã tiến hành một số hoạt động tuyên truyền thực hiện *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân*. Gần đây, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 1266/QĐ-TTg ngày 14/7/2026 phê duyệt Chiến lược quốc gia về chuyển đổi số giai đoạn 2026 - 2030, định hướng đến năm 2045. Đây là chiến lược quan trọng nhằm cụ thể hóa Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ

Chính trị, tạo nền tảng đưa chuyển đổi số trở thành động lực đột phá để phát triển nhanh lực lượng sản xuất hiện đại, đổi mới phương thức quản trị quốc gia. Đặc biệt tiến hành các bước để bảo đảm quyền của chủ thể dữ liệu trên môi trường số.

Trong khuôn khổ các quy định, các bộ, ngành đã khẩn trương thực hiện các nhiệm vụ để thực hiện các quy định về bảo vệ dữ liệu cá nhân, như: Bộ Khoa học và Công nghệ phối hợp với Bộ Công an triển khai Chương trình số 14/CTr-BCA-BKHCN ngày 31/12/2020; đồng thời, tăng cường ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số phục vụ trực tiếp công tác quản lý nhà nước, đặc biệt là việc phối hợp xây dựng và vận hành Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư, hệ thống định danh và xác thực điện tử cùng quá trình triển khai Đề án 06 của Chính phủ (ĐT& UD, 22/7/2026) xây dựng tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật bảo vệ dữ liệu cá nhân.

Thứ ba, việc tuân thủ của doanh nghiệp. *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân* năm 2025 đã điều chỉnh hoạt động tuân thủ của tổ chức, doanh nghiệp, theo đó, doanh nghiệp phải tiến hành các hoạt động để bảo vệ dữ liệu cá nhân, gồm: (1) Xây dựng quy trình tuân thủ nội bộ bảo vệ dữ liệu cá nhân; (2) Đánh giá tác động khi chuyển dữ liệu, chuyển dữ liệu qua biên giới; (3) Đối với các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực xử lý dữ liệu; tổ chức kinh doanh xử lý dữ liệu cá nhân phải có 3 nhân sự phụ trách bảo vệ dữ liệu cá nhân (Chính phủ, 2025b).

Với các quy định này, các doanh nghiệp đã nhận thức được trách nhiệm và nghĩa vụ, từ đó xây dựng hệ thống tuân thủ bảo vệ dữ liệu cá nhân, bao gồm: xây dựng chính sách bảo mật, thiết lập cơ chế thu thập và xử lý dữ liệu minh (ví dụ: tiêu biểu là các nền tảng thương mại điện tử như Tiki hoặc Shopee và các ví điện tử như MoMo hoặc các công ty kinh doanh công nghệ hoặc các công ty

cung cấp hàng tiêu dùng) (Viettel telecom, 13/3/2026); Monirraga Nutritional Foods Vietnam, 2026; iNET, 01/7/2026). Kể từ ngày 01/01/2026, việc cho số điện thoại, email hay bất kỳ thông tin cá nhân nào của người khác mà không có sự đồng ý của chủ thể dữ liệu sẽ chính thức bị coi là hành vi vi phạm pháp luật. Đây là một trong những thay đổi rõ nét cho tinh thần riêng tư của *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân* năm 2025. Bên cạnh đó, công tác thanh tra, kiểm tra được tăng cường, đặc biệt trong lĩnh vực chuyển dữ liệu ra nước ngoài. Các cơ quan chức năng đã tích cực hơn trong việc phát hiện và xử lý các hành vi vi phạm.

2.2. Những tồn tại, hạn chế

Một là, vi phạm về dữ liệu cá nhân vẫn diễn biến phức tạp. Tình trạng lộ lọt, mua bán dữ liệu cá nhân vẫn gia tăng. Việc mua bán dữ liệu cá nhân không chỉ diễn ra đơn lẻ giữa cá nhân với cá nhân mà còn có sự tham gia của các công ty, tổ chức, doanh nghiệp. Bộ Công an (2024) đã phát hiện hàng trăm cá nhân, tổ chức liên quan bán dữ liệu cá nhân. Số lượng dữ liệu cá nhân bị thu thập, mua bán trái phép phát hiện được lên tới hàng nghìn GB dữ liệu, trong đó có nhiều dữ liệu cá nhân nội bộ, nhạy cảm; thông tin phụ huynh, học sinh tại các trường trên cả nước (T.Nhung, 02/3/2024); thông tin khách hàng của các ngân hàng BIDV, Techcombank, VPBank, AgriBank...; thông tin đăng ký kinh doanh, nhân sự cơ quan nhà nước, bảo hiểm, hộ khẩu; dữ liệu viễn thông, thuê bao điện thoại của các nhà mạng Viettel, Mobiphone, Vinaphone.

Thứ hai, việc tuân thủ của doanh nghiệp còn nhiều bất cập. Các doanh nghiệp công nghệ, nền tảng số đang phải đối mặt với áp lực ngày càng lớn từ yêu cầu minh bạch trong thu thập thông tin và bảo vệ quyền riêng tư của người dùng. Một số doanh nghiệp lớn đã bắt đầu xây dựng hệ thống tuân thủ bảo vệ dữ liệu cá nhân nhưng phần

lớn doanh nghiệp vừa và nhỏ chưa có đủ nguồn lực và kiến thức để thực hiện.

Các hành vi thu thập, lưu trữ và sử dụng thông tin người tiêu dùng vượt quá giới hạn, khi hơn 6,9 triệu bản ghi tài khoản cá nhân bị lộ lọt, tăng 53% so với cùng kỳ năm trước (Hong Dat, 21/5/2026). Ví dụ: vụ việc Zalo bị xử phạt, Zalo đưa ra thời hạn 45 ngày để người dùng bấm nút chấp nhận toàn bộ các chính sách mới, bao gồm việc mở rộng phạm vi thu thập dữ liệu nhạy cảm. Đây là một biểu hiện của hành vi thu thập quá mức và không tuân thủ các quy định của *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân*, xâm phạm quyền riêng tư về dữ liệu trên nền tảng số.

Thứ ba, nhận thức và thực thi quyền của cá nhân còn hạn chế. Nhiều người dùng vẫn đồng ý với các điều khoản sử dụng mà không đọc kỹ, dẫn đến việc vô tình trao quyền khai thác xâm phạm quyền riêng tư về dữ liệu cá nhân cho các nền tảng số.

Thứ tư, công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm còn nhiều bất cập. Số vụ việc bị phát hiện và xử lý còn ít so với thực tế vi phạm. Nguồn lực cho công tác thanh tra, kiểm tra còn hạn chế, đặc biệt là nhân lực có chuyên môn về an ninh mạng và bảo vệ dữ liệu. Việc phát hiện và xử lý các hành vi xâm phạm quyền riêng tư trên không gian mạng gặp khó khăn do tính chất ẩn danh và xuyên biên giới của các hoạt động này.

Thứ năm, các quy định còn một số khoảng trống pháp lý. Các quy định về quyền được xóa dữ liệu còn rất chung chung, chưa có hướng dẫn cụ thể về các trường hợp được xóa. Các quy định về nguyên tắc hạn chế quyền của chủ thể dữ liệu có phạm vi rất rộng, tiềm ẩn nguy cơ bị lạm dụng.

3. Một số giải pháp

Một là, hoàn thiện thể chế và hệ thống văn bản hướng dẫn. (1) Hướng dẫn chi tiết về quyền xóa dữ liệu (quyền “lãng quên”). Tham khảo kinh nghiệm của GDPR, các

trường hợp được xóa dữ liệu, bao gồm: dữ liệu không còn cần thiết cho mục đích thu thập ban đầu; chủ thể rút lại sự đồng ý; dữ liệu bị xử lý bất hợp pháp; dữ liệu phải bị xóa vì nghĩa vụ pháp lý. (2) Thu hẹp phạm vi các trường hợp ngoại lệ được phép xử lý dữ liệu mà không cần sự đồng ý của chủ thể. Quy định tại Điều 19 *Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân* năm 2025 về trường hợp “phục vụ hoạt động của cơ quan nhà nước, hoạt động quản lý nhà nước” có phạm vi quá rộng, cần được hướng dẫn cụ thể, tránh nguy cơ lạm dụng. (3) Xây dựng các quy định cụ thể về bảo vệ quyền riêng tư trong các lĩnh vực công nghệ mới, như: AI, dữ liệu lớn (Big Data), chuỗi khối (Blockchain) và điện toán đám mây (Cloud Computing) mặc dù, Nghị định số 356/NĐ-CP đã bước đầu quy định tại Điều 8 - Điều 12 song vẫn cần tiếp tục hoàn thiện và hướng dẫn chi tiết.

Hai là, tăng cường phân cấp, phân quyền và phối hợp liên ngành. Theo tinh thần Nghị quyết 66-NQ/TW, cần đẩy mạnh phân quyền, phân cấp trong quản lý nhà nước về bảo vệ dữ liệu cá nhân. Theo đó, khi tổ chức thực hiện cần giao trách nhiệm rõ ràng cho từng cơ quan, đơn vị ở Trung ương và địa phương. Xây dựng cơ chế phối hợp liên ngành giữa Bộ Công an, Bộ Khoa học và Công nghệ và các bộ, ngành liên quan trong tổ chức thi hành pháp luật về bảo vệ dữ liệu cá nhân. Theo đó, cần xem xét thành lập cơ quan bảo vệ dữ liệu độc lập hoặc ít nhất là cơ chế giám sát độc lập, bảo đảm sự cân bằng giữa mục tiêu an ninh và bảo vệ quyền riêng tư của công dân.

Ba là, ứng dụng công nghệ thông tin trong tổ chức thi hành. Xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia về bảo vệ dữ liệu cá nhân, kết nối liên thông giữa các cơ quan quản lý nhà nước. Ứng dụng công nghệ mã hóa, ẩn danh hóa và các giải pháp kỹ thuật tiên tiến để bảo vệ dữ liệu trong quá trình xử lý. Đồng thời, tăng cường kiểm tra, giám sát

việc tuân thủ thông qua công cụ số; xây dựng hệ thống cảnh báo sớm về các nguy cơ lộ lọt dữ liệu, hỗ trợ các tổ chức, doanh nghiệp phát hiện và xử lý kịp thời các sự cố.

Bốn là, nâng cao năng lực của cơ quan quản lý và thực thi. Trong đó, chú trọng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác bảo vệ dữ liệu cá nhân, đặc biệt là cán bộ có chuyên môn về an ninh mạng và bảo vệ dữ liệu. Theo Nghị định số 356/NĐ-CP, các tổ chức, doanh nghiệp phải thực hiện đánh giá tuân thủ định kỳ 01 năm/lần, vì vậy, cần có lực lượng chuyên trách đáp ứng yêu cầu này. Thành lập hoặc kiện toàn bộ phận chuyên trách về bảo vệ dữ liệu cá nhân tại các cơ quan, tổ chức; đồng thời, tăng cường hợp tác quốc tế trong đào tạo và chia sẻ kinh nghiệm thực thi.

Năm là, xây dựng văn hóa tuân thủ pháp luật, cần đẩy mạnh tuyên truyền, phổ biến pháp luật về bảo vệ dữ liệu cá nhân đến tầng lớp Nhân dân; nhất là, nâng cao nhận thức của doanh nghiệp về lợi ích của việc bảo vệ dữ liệu khách hàng, coi đó là lợi thế cạnh tranh chứ không chỉ là gánh nặng chi phí. Đồng thời, xây dựng cơ chế khuyến khích, hỗ trợ doanh nghiệp tuân thủ pháp luật, đặc biệt là các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Sáu là, tăng cường giám sát và xử lý vi phạm. Thiết lập cơ chế giám sát độc lập, hiệu quả việc thi hành pháp luật về dữ liệu cá nhân. Xử lý nghiêm các hành vi vi phạm, bảo đảm tính răn đe của pháp luật. Thực hiện đúng quy định về thông báo cho cơ quan chức năng và chủ thể trong vòng 72 giờ nếu phát hiện lộ, mất dữ liệu nhạy cảm. Tiếp tục xây dựng cơ chế khiếu nại, tố cáo và bồi thường thiệt hại cho người bị xâm phạm dữ liệu cá nhân. Công khai, minh bạch kết quả xử lý vi phạm để tạo hiệu ứng răn đe trong xã hội □

Tài liệu tham khảo:

Bộ Chính trị (2025). *Nghị quyết số 66-NQ/TW*

ngày 30/4/2025 về đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

Cao Nguyên Hùng (2025). Thực trạng pháp luật về bảo vệ quyền đối với dữ liệu cá nhân trong xây dựng chính quyền số cấp tỉnh ở Việt Nam hiện nay. *Tạp chí Pháp luật về quyền con người*, số 51 (12/2025).

Chính phủ (2025a). *Nghị quyết số 140/NQ-CP ngày 17/5/2025 ban hành chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết số 66-NQ/TW ngày 30/4/2025 của Bộ Chính trị về đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.*

Chính phủ (2025b). *Nghị định số 356/2025/NĐ-CP ngày 31/12/2025 quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân.*

ĐT& UD (22/7/2026). *Bộ Công an và Bộ Khoa học và Công nghệ nâng tầm hợp tác, thúc đẩy công nghệ chiến lược và hạ tầng số quốc gia.* <https://dientuungdung.vn/bo-cong-an-va-bo-khcn-nang-tam-hop-tac-thuc-day-cong-nghe-chien-luoc-va-ha-tang-so-quoc-gia-16788.html>

Hồng Đạt (21/5/2026). *Lộ lọt dữ liệu tại Việt Nam tăng mạnh trong Quý I/2026.* <https://antoanthongtin.vn/tin/lo-lot-du-lieu-tai-viet-nam-tang-manh-trong-quy-i-2026>

iNET (01/7/2026). *Chính sách thu thập, xử lý, bảo vệ dữ liệu cá nhân.* <https://inet.vn/chinh-sach-thu-thap-va-xu-ly-du-lieu-ca-nhan>.

Monirraga Nutritional Foods Vietnam (2026). *Chính sách bảo mật dữ liệu cá nhân.* <https://morinaga-nf.com.vn/chinh-sach/chinh-sach-bao-mat-du-lieu-ca-nhan>

T.Nhung (02/3/2024). *Bộ Công an phát hiện hàng trăm tổ chức cá nhân liiwnn quan đến việc bán dữ liệu.* <https://vietnamnet.vn/bo-cong-an-phat-hien-hang-tram-to-chuc-ca-nhan-lien-quan-den-viec-ban-du-lieu-2255270.html>

Viettel telecom (13/3/2026). *Văn bản chấp thuận xử lý và bảo vệ dữ liệu cá nhân.* <https://vietteltelecom.vn/vx/dieu-khoan-su-dung?root=register>